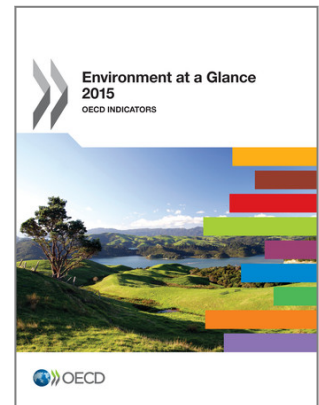

OECD *Multilingual Summaries* Environment at a Glance 2015 OECD Indicators

Summary in Czech

Celý text si můžete přečíst na adrese: 10.1787/9789264235199-en

Pohled na životní prostředí 2015 Ukazatele OECD

Přehled v českém jazyce

Od roku 2000 bylo dosaženo značného pokroku v oblastech emisí tradičních látek znečišťujících ovzduší, efektivity paliv v dopravě, energetické náročnosti, obnovitelných zdrojů energie, hospodaření s vodou, čištění odpadních vod a ochrany biodiverzity. Jistou roli v tom sehrálo zpomalení ekonomické aktivity po hospodářské krizi, ale také skutečnost, že země OECD ve zvýšené míře uplatňují nástroje ke zmírnění tlaku na životní prostředí, jako například daně, které ovlivňují chování spotřebitelů a přenášejí náklady na znečišťovatele. K ochraně životního prostředí se také stále více přihlíží v rozvojové spolupráci a ve výzkumu a vývoji.

Tyto změny k lepšímu však dosud nelze označit za všeobecný trend a politická opatření často nejsou ve vzájemném souladu, což podryvá snahy o omezení negativních dopadů na životní prostředí. Země nadále všemožně podporují výrobu a spotřebu fosilních paliv. Hospodářská činnost je dosud spojena s emisemi uhlíku a plýtváním energií i dalšími přírodními zdroji. Mezi hlavní výzvy blízké budoucnosti patří změna klimatu a dopad zhoršování životního prostředí na budoucí hospodářský růst a rozvoj. K řešení těchto výzev je třeba rázných opatření a spolehlivých informací, zejména v situaci obnoveného růstu.

Hlavní zjištění

Znečištění ovzduší nadále ohrožuje klima i lidské zdraví.

- Emise skleníkových plynů celosvětově rostou, mezi lety 2000 a 2012 však klesaly v téměř všech zemích OECD, což dokazuje, že se daří oddělit hospodářský růst od růstu emisí. Pokles byl částečně způsoben útlumem ekonomické činnosti po hospodářské krizi, ale také posílením opatření na ochranu klimatu a změnami ve spotřebě energie.
- Země OECD však vypouštějí více oxidu uhličitého (CO₂) na hlavu než většina dalších světových regionů: roční emise na osobu činí v zemích OECD 9,6 tuny, zatímco ve zbytku světa jsou to pouhé 3,4 tuny. Při současném nastavení politik by celosvětové emise CO₂ dosáhly dle odhadů zhruba trojnásobku množství, které je maximálně přípustné, nemá-li globální teplota dlouhodobě stoupnout o více než 2°C.
- Emise oxidů síry (SO_x) a oxidů dusíku (NO_x) nadále vykazují sestupný trend díky úsporám energie, nahrazování paliv, omezování znečištění a technologickému pokroku.
- V polovině zemí OECD je přes 90 % obyvatel vystaveno takové koncentraci jemných prachových částic (PM 2,5), jejíž překročení prokazatelně škodí lidskému zdraví. Tyto částice pronikají hluboko do plic a mohou obsahovat těžké kovy i toxické organické látky.

Roste poptávka po vodě, spotřeba vody se však nezměnila.

- Díky hospodárnější spotřebě vody a jejímu lepšímu oceňování a rovněž v důsledku širšího využívání alternativních zdrojů vody, jako například opětovně použité a odsolené vody, se odběr sladké vody nezměnil. I když se v mnoha zemích daří oddělit objem čerpané vody od růstu HDP, ve

třetina zemí jsou sladkovodní zdroje pod středním až vysokým tlakem a mnoho zemí se potýká s místním nebo sezónním nedostatkem vody. Změna klimatu může takové výpadky dále zhoršit, a to i v zemích, které mají spolehlivé zásobování vodou.

- Téměř 80% obyvatel zemí OECD využívá veřejné čistíčky odpadních vod. V několika zemích v současnosti rostou náklady na modernizaci stárnoucích vodovodních a kanalizačních sítí. Některé země musí hledat alternativní způsoby zásobování malých či izolovaných sídel a zajištění odpovídající kontroly malých nezávislých čistíček.

Většina komunálního odpadu dosud končí na skládkách.

- Produkce komunálního odpadu v tomto tisíciletí poklesla. Průměrný obyvatel OECD vytvoří za rok 520 kg odpadu, což je o 30 kg méně než v roce 2000, ovšem o 20 kg více než v roce 1990. I když se stále více odpadu vrací do hospodářství díky recyklaci, v polovině zemí OECD dosud většina odpadu končí na skládkách.

Biodiverzita je ve stále větším ohrožení.

- Řada zvířat a rostlin patří v zemích OECD mezi ohrožené druhy, to platí zejména o zemích s vysokou hustotou obyvatel a infrastruktury. V Severní Americe a v Evropě došlo za 40 let k úbytku polního a lesního ptactva o téměř 30 %. Mnoha lesům hrozí degradace, fragmentace a přeměna na půdu s jiným využitím. V lesním hospodářství hraje stále větší roli poptávka po dřevu za účelem dosažení cílů v oblasti obnovitelné energie.

Pokrok v ochraně životního prostředí neprobíhá ve všech odvětvích stejně.

- V letech 2000 - 2014 pokračovalo snižování energetické náročnosti. Stoupá využívání obnovitelné energie, zejména v Evropě. V zemích OECD pochází z obnovitelných zdrojů 21 % vyrobené elektřiny (v roce 2000 to bylo jen 15,6 %) a téměř 9 % celkových dodávek energie (v roce 2000 to bylo 6 %). Hlavním zdrojem energie (s podílem 80 %) jsou však dosud fosilní paliva.
- Ve většině zemí OECD byl nárůst silniční dopravy rychlejší než hospodářský růst. Snahy zemí o podporu ekologičtějších vozidel často nestačí kompenzovat nárůst vozového parku a provozu, takže výsledkem je vyšší spotřeba paliv a větší znečištění.
- V téměř všech zemích ubylo zemědělské půdy a stejně tak emisí některých skleníkových plynů produkovaných zemědělstvím. Pokleslo též užívání fosfátových hnojiv. Podíl půdy obdělávané dle zásad ekologického zemědělství je však dosud velmi nízký, jen něco přes 2 %, i když za tímto průměrem se skrývají značné rozdíly mezi jednotlivými zeměmi. V Evropské unii je tento podíl zpravidla vyšší a v některých zemích dosahuje 10 - 17 %.

Zvyšuje se podpora výzkumu, vývoje a inovací.

- Veřejné výdaje na výzkum a vývoj v oblasti životního prostředí se od r. 2000 zvýšily o více než 20 % a jejich pokles v důsledku hospodářské krize v r. 2008 byl vyrovnán rychleji než u celkových výdajů na výzkum a vývoj. Dosud však tvoří jen necelá 2 % celkových veřejných výdajů na výzkum a vývoj. Podíl výdajů na obnovitelné zdroje energie v rámci celkových energetických výdajů se zvýšil z 8 % na 24 %.
- Nadále rostla oficiální rozvojová pomoc (ODA) poskytovaná na životní prostředí. Její podíl na celkové ODA se zvýšil z 9,6 % v r. 2002 na 12,6 % a podpora obnovitelné energie převýšila prostředky poskytnuté na neobnovitelné zdroje energie.

Tržní nástroje zpoplatňující znečištění se dosud prosazují jen obtížně.

- Uplatňování environmentálních daní je na vzestupu, v porovnání se zdaněním práce je však dosud omezené. Výnos těchto daní činil v roce 2013 jen zhruba 1,6 % HDP. Převažují mezi nimi energetické daně (69 %) a zdanění motorových vozidel a dopravy (28 %). Přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku brání rozdíly v sazbách energetických daní, nestejně cenové signály, nízké zdanění paliv s velkým dopadem na životní prostředí a osvobození paliv využívaných v určitých odvětvích od daně. Řada zemí dosud uvaluje vyšší daně na benzín než na motorovou naftu a podíl daní v koncových cenách pro spotřebitele je vyšší u domácností než u firem.

© OECD

Tento přehled není oficiálním překladem OECD. OECD-oversettelse.

Reprodukce tohoto přehledu je povolena, jsou-li uvedena autorská práva OECD a název původní publikace.

Vícejazyčné přehledy jsou překlady výtahů z publikací OECD původně publikovaných v angličtině a francouzštině.

Jsou zdarma k dispozici v internetovém knihkupectví OECD www.oecd.org/bookshop

Další informace vám poskytne Odbor pro legislativu a překlady při OECD, Ředitelství pro veřejné záležitosti a komunikaci rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštivte naši internetovou stránku www.oecd.org/rights

Přečtěte si na portálu OECD iLibrary plné znění anglické verze!!

© OECD (2015), *Environment at a Glance 2015: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264235199-en